

(א) גנדיים: ב. מיר: ב.ג.
(ב) גנדיים: ב. מיר: ב.ג.
(ג) גנדיים: ב. מיר: ב.ג.
כדלפנין גנדיים: ב. מיר: ב.ג.
קד: רשבים: סד"ה: א"ב: ק"ג:
(ד) ס"ה: א"ב:

הגהות הב"ח

(א) רשבים: ד"ה ולא מנחילין
וכי ואי נמי גרסינן בני
אחיות. י"ב: א"ב לקמן בדף
קדף רש"י ע"ב פ"ש בע"ה:
(ב) תוס' ד"ה פ"ש וכו'
ולקמן נמי תנא ליה למנות:
(ג) ד"ה ואמין וכו' היה יורש
לבנו ועשוי שאלו קיים היה
הוא יורש בקבר להחיל
לאחיו שהוא אחי אביו:
(ד) בא"ד נקט לה א"ב:

מוסף תוספות

א. [נ]אמאי איצטלין
למיתני הבנים את האב.
ב. י"א: וכו' ב"ח
דאחי האב כתיבי בהדיא
לא קתני והא אחין דכתיבי
דקתני ר"ן. ג. עין גרסינן
דמתא א"כ למה כתב
דחמנא אחי האב, ועי' ש"ס
מה שמפיק.

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קה.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"א מהל' מלות
הל' א פ"ג ע"ב ע"ב
טו"ש ע"ב מ"י פ"י רע"ו ע"פ
ה:

רבינו גרשום

אידי דרובי החריץ ו'
טפחים ממשכת עצמה בתוך
החריץ לאחריה וקופצת
חריץ (א) סמוך לגדר ומשום
הכי צריך בן חריץ עדיין
שמעכב: אידי דקטין.
ג' טפחים קיימא החיה
אשפתיה וקופצת לעבר
אחר הלך צרכי תרוייהו
כדי שלא תקפון:
הדרן עלך האומר
להכירו בית בור
יש נוחלין שנוחלין אחרים
וחן עצמן מנחילין
ממונם לירושין: האב
את הבנים. שהאב יורש
את הבנים והבנים יורשין
את האב: ליתני הבנים
ירושין את האב תחלה.
משום דתרי טעמי איכא
הדוה ליה למיתני הבנים
את האב הריא משום
דאתחול' לא (ב) מתחילין
בפרוענותא הוא שהבנים
מתים בחיי אביהן והאב
ירושין שמנהג העולם שהבן
ירושין האב ולא האב את

כדי שלא תהא חיה קופלמ. על הגדר אינטריך חריץ וכן חריץ:
ולעביד חריץ. דהשתא נמי לא קפלה שהחריץ מרחיקה מן הגדר:
אידי דרווח. ששה טפחים נכנסת לתוכו ומשכמת מעט לאחוריה
וקופלמ: קיימא אשפתיה. החילונה: הכי גרסינן כמה בין חריץ
לבן חריץ טפח. ומסקנא דברייתא הוא:

הדרן עלך בית בור

יש. קרובים שנוחלין את קרוביהם
כשמתים וגם אם הם מתים
מנחילין להם את ממונם דהיינו
ששניהם נוחלין זה את זה. והאי דלא
קתני יש נוחלין זה את זה היינו
משום דבעי למיתני סיפא נוחלין ולא
מנחילין תנא נמי רישא נוחלין ומנחילין:
ויש שנוחלין. את קרוביהם אבל אם
ימותו הם אין מנחילין לאותן קרובים
שהן מורשיהן: מנחילין ולא נוחלין.
הם אותם דאמרזו בזה נוחלין ולא
מנחילין מכלל דאיך שאלו נוחלין
אותם ולא מנחילין להן מיקרו מנחילין
ולא נוחלין. ובגמ' [קד]: מפרש למאי
אלטריכו הך תמי בני דהא תנא
נפקא מכלל חצירתה: האב נוחל את
הבנים וגם מנחיל להם וכגון שאין
לאותן הבנים זרע או נוחל אותן האב
אבל אם יש להם בנים הם קודמין
לזקנס דמפרש בגמ' [ע"ב]: והבנים הם
האב נוחלין ומנחילין: והאחין מן

כדי שלא תהא חיה קופצת ולעביד חריץ
ולא לעביד בן חריץ אידי דרווח קיימא
בגויה וקפצה ולעביד בן חריץ ולא לעביד
חריץ אידי דקטין קיימא אשפתיה וקפצה
וכמה בין חריץ לבן חריץ טפח:

הדרן עלך בית בור

יש נוחלין ומנחילין ויש נוחלין ולא
מנחילין ומנחילין ולא נוחלין
לא נוחלין ולא מנחילין ואלו נוחלין
ומנחילין האב את הבנים והבנים את האב
והאחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש
את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות
נוחלין ולא מנחילין האשה את בניה
והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא
נוחלין והאחין מן האם לא נוחלין ולא
מנחילין: גמ' מאי שנא דקתני האב את
הבנים ברישא ליתני הבנים את האב ברישא
חדא דאתחול' בפרוענותא לא מתחילין
ועוד

האב כגון ראובן ויוסף בני יעקב אע"פ שהן מלאה ומרחל יורשים
זה את זה בצביל שהן אחין וכגון שמת יעקב אציהן אבל אם יעקב
קיים הוא קודם וכגון שאין להם בנים. ודוקא אחין מן האב דמשפחת אב
קרובה משפחה כדלפנין (א) [קט]: האיש נוחל את אמו. אבל לא מנחיל
שהרי קרובי האב יורשין אותו דמשפחת אב אינה קרובה משפחה [שס]:
והאיש את אשתו. ונחל אותה כדנפקא לן בגמ' [ק"א]: ה"ג בסדר המשנה
ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין. דבן נוחל את אחות אמו שהרי הוא בן
מכח האם ואילו מתה דודתו צחי אמו יורשתה וגם הוא יורש את אמו
נמלא שבאו לידו נכסי דודתו: ולא מנחילין. דכשמת הבן אינו מנחיל
לאחות אמו אלא לקרובי אביו דמשפחת אב אינה קרובה משפחה ועוד
דאחות אמו היאך תירשנו הלא היא בזה מכח אמותה שהיא אמו של
זה ולא האם יכולה לירשו כדאמרן האיש את אמו נוחל ולא מנחיל קל
וחומר שהיא לא תירש את בן אחותה. ובאחיות מן האב מיירי אבל
אחיות מן האם אין נכדה בן אחותה יורש אותה דממשפחת אב הוא.
ל"א ובני אחות בני ראובן כגון בני דינה נוחלין אותה שהרי
דינה יורשת את ראובן אחיה ובניה באין מכחה אבל לא מנחילין לראובן
שהרי ראובן מכח אמותו דינה בן לירש אותה והלא דינה ענמה אין
יורשתה כדאמרן דהאם אינה נוחלת את בנה אלא קרובי בעלה של דינה
יורשין את בניה דמשפחת אב יורשת ולא משפחת אב. חיה נראה בעיני
משום דקתני סיפא האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם
מנחילין ולא נוחלין וכל הך תלתא שמעינן להו מהךך תלת דהך צבא
דנוחלין ולא מנחילין כדאמרין בגמ' [קד]: דהיינו הך דקפריך בגמ' דאחי
האם היינו דבני אחות והלכך גרסי' בני אחות דהיינו נמי דאחי האם
מנחילין את בן אחותם ולא נוחלין. ואי נמי גרסינן בני אחיות (ב) איכא לפרושי
מנחילין דהוא אינו יורשן: האשה את בניה והאשה את בעלה כו'. בגמ' [שס] פריך דהיינו נמי הך צבא דנוחלין ולא מנחילין דמהאיש שמעינן לה
דהיינו הך: לא נוחלין ולא מנחילין. זה לזה אלא קרובי אביו של זה ואביו של זה יורשין אותו. וכל הך קרובים דקתני שירשים זה את זה הג"מ
כשאין קרוב למת יותר מזה. גם הנהו קרובים דקתני בהן לא נוחלין ולא מנחילין כגון קרובים שמולד האם הני מיילי שיש קרובים מולד האב
היורשין אותו וקרובים לו יותר מקרובי האם ואע"פ שגם אמו ממשפחת אביו אבל אם אמו קרובה לו מולד משפחת אביו ואין לו
קרוב מאביו שקרוב לו כמו אמו או האם יורשת את הבן ואם אין האם צחיים קרובי האם יורשין אותו דהוי ליה משפחת אב דמכח
קורת אביו באין לירשו כגון ראובן שנשא סרח בת אשר וילדה לו נפתלי ונתת נפתלי בלא בנים הרי ראובן אביו יורשו ואם אין לו
אב ונתתם את נחלתו לאחי של נפתלי ואם אין לו אחין ונתתם נחלתו לאחי אביו דהיינו אשר אביו אמו ואם אין לו אחין לאביו דאין
אשר קיים ונתתם את נחלתו לקרוב אליו נמאלת סרח דהיינו בני אשר או בנות אשר אביו ואם אין לו בנים דהיינו סרח יורשת את בנה:
גמ' מאי שנא דסני. צרישא דמתני' האב נוחל את הבן ומנחיל והלא צעת שנוחל האב לבנו נמאלת שמת הבן צחי האב ולא הניח הבן
ההוא זרע לירשו לפיכך אביו יורשו וכו' קללה היא כשאדם מת בלא בנים וגם כשהאב רואה במיתת בנו והיה לו לתנא דמתניתין לפתוח
הבן נוחל את האב שזהו ברכה שימות האב ויקברנו בנו כדכתיב (בראשית מו) ויוסף ישיב ידו על עיניו הצטומו שיקברוהו בנו:
ועוד

למימר דכולהו בני דמתני' דוקא ולא בנות לקדום: ואחין מן האב.
הקשה ר"י אמאי לא קתני אחי האב נוחלין ומנחילין שהן כמותין
נמי דפרשה (א) ומירך משום דאחי האב וכל שאר אב נפקי מהךך האב
את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב דכיון שנודע שבבנים
קודמין ואחר הבנים האב ואחר האב אחין הרי אחי האב נפקי מכלל
זה על ידי משמוש דאם היה האב קיים היה אחי האב נפקי שאינו
קיים הרי הוא יורש בקבר להנחיל לבנו שהוא (ב) אחי אביו) של מת
ומשמוש שמעינן מדתנן בסמוך בני אחות שמנחילה בקבר נכסי
אחיה לבנה (ג) ואת' אם כן אחין מן האב נמי לא ליתני דשמעינן ליה
מהאב את הבנים על ידי משמוש נחלה שהאב יורש את בנו להנחיל
לשאר בניו הקיימין שהן אחי המת ויש לומר דנקט (ד) אבז דבעי
למיתני אחים מן האם לא נוחלין ולא מנחילין דההוא אלטריך למיתני
אע"ג דתנא האשה אינה נוחלת את בנה סד"ה נהי דליתני יורש אחי
מן האם מכח אמו מכח אב הוא אמינא דירש דכתיב ונתתם את
נחלתו לאחיו לא שנא מן האב ולא שנא מן האם וכי תימא דמכל מקום
לא אלטריך למיתני דשמעי' מרישא דקתני אחין מן האב דוקא ולא
אחין מן האם אלטריך דהוא אמינא אחין מן האב לרבנותא נקט
אף על פי שאין כל כך ודאין כמו אחין מן האם ואם תאמר אם
כן אחי האב נמי ליתני אבז אחי האם דסיפא יש לומר דאי הוי
תני אחי האב תו לא הוה צריך למיתני אחי האם דמכלל דאי
האב שמעינן להו ועוד דלא שייך למיתני אבז אחי האם דהיא
גופה משנה דלא צריכא היא כדדייקין בגמ' דהיינו בני אחות:
יכול

(א) לכאורה צ"ל וקופלת ממוץ
על הגדר וכו'. או לז"ל
וקופלת מחרץ על הגדר.
(ב) נראה לז"ל דלמחיל
בפרוענותא לא מתחילין האב
את הבנים פרוענותא הוא
שהבנים

